യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 14

ഭുശുണ്ഡ ഉവാച .
തസ്യ ശക്രസ്യ കുലജഃ കശ്ചിദാസീത്സുരാധിപഃ .
തത്രോത്തമഗുണഃ ശ്രീമാൻപാശ്ചാത്യാ യസ്യ സാ തനുഃ .. 1
അഥേന്ദ്രകുലപുത്രസ്യ തസ്യ തത്ര ബഭൂവ ഹ .
പ്രതിഭാജ്ഞാനസംപ്രാപ്തിർബൃഹസ്പതിഗിരോദിതാ .. 2
തതോ വിദിതവേദ്യോ്ഽസൗ യഥാപ്രാപ്താനുവൃത്തിമാൻ .
ചകാര ജഗതാം രാജ്യമാജ്യപാനാമധീശ്വരഃ .. 3
യുയുധേ ദാനവൈഃ സാർധമജയത്സർവശാത്രവാൻ .
ശതം ചകാര യജ്ഞാനാമജ്ഞാനോത്തീർണമാനസഃ .. 4
ഉവാസ കാര്യവശതോ ബിസബാലാന്തരേ ചിരമ് .
അന്യാന്യപി ച വൃത്താന്തശതാന്യനുബഭൂവ ഹ .. 5
കദാചിദാസീത്തസ്യേച്ഛാ പ്രബോധബലശാലിനഃ .
ബ്രഹ്മതത്ത്വമവേക്ഷ്യേ്ഽഹം യഥാവദ്ധ്യാനവാനിതി .. 6
സോ്ഽപശ്യത്പ്രണിധാനേന തത ഏകാന്തസംസ്ഥിതഃ .
സബാഹ്യാഭ്യന്തരേ്ഽശേഷകാരണത്യാഗശാന്തധീഃ .. 7
സർവശക്തിപരം ബ്രഹ്മ സർവവസ്തുമയം തതമ് .
സർവഥാ സർവദാ സർവം സർവൈഃ സർവത്ര സർവഗമ് .. 8
സർവതഃ പാണിപാദാന്തം സർവതോക്ഷിശിരോമുഖമ് .
സർവതഃ ശ്രുതിമല്ലോകേ സർവമാവൃത്യ സംസ്ഥിതമ് .. 9
സർവേന്ദ്രിയഗുണൈർമുക്തം സർവേന്ദ്രിയഗുണാന്വിതമ് .
അസക്തം സർവഭൃച്ചൈവ നിർഗുണം ഗുണഭോക്തൃ ച .. 6.2.14.10
ബഹിരന്തശ്ച ഭൂതാനാമചരം ചരമേവ ച .
സൂക്ഷ്മത്വാത്തദവിജ്ഞേയം ദൂരസ്ഥം ചാന്തികേ ച തത് .. 11
സർവത്ര ചന്ദ്രാർകമയം സർവത്രൈവ ധരാമയമ് .
സർവത്ര പർവതമയം സർവത്രാബ്ധിമയം തഥാ .. 12
സർവത്ര സാരഗുരുകം സർവത്രൈവ നഭോമയമ് .
സർവത്ര സംസൃതിമയം സർവത്രൈവ ജഗന്മയമ് .. 13
സർവത്രൈവ ച മോക്ഷാത്മ സർവത്രൈവാദ്യചിന്മയമ് .
സർവത്ര സർവാർഥമയം സർവതഃ സർവവർജിതമ് .. 14
ഘടേ പടേ വടേ കുഡ്യേ ശകടേ വാനരേ തഥാ .
ധാമ്നി വ്യോമ്നി തരാവദ്രാവനിലേ സലിലേ്ഽനലേ .. 15
നാനാചാരവിചാരാണി വിവിധാവൃത്തിമന്തി ച .
പരമാണ്വംശമാത്രേ്ഽപി ത്രിജഗന്തി ദദർശ സഃ .. 16
മരിചസ്യാന്തരേ തൈക്ഷ്ണ്യം ശൂന്യത്വമിവ ചാമ്ബരേ .
ത്രിജഗത്സത്യസതി ച വിദ്യതേ ചിന്മയാത്മനി .. 17
ഇത്യേവം ഭാവയന്മുക്തഭാവയാ ശുദ്ധസംവിദാ .

ശക്രഃ ക്രമേണ തേനൈവ തഥൈവ ധ്യാനവാനഭൂത് .. 18
ധ്യാനേന സർവമേകത്ര പശ്യംശ്ചിരമുദാരധീഃ .
ദദർശേമമസൗ സർഗമസ്മദീയം മഹാമതിഃ .. 19
തതോ∫സ്മിന്വിചരൻസർഗേ ശക്രാന്തേ ശക്രതാം ഗതഃ .
ചകാര രാജതാം രാജ്യം വൃത്താന്തശതശോഭിതമ് .. 6.2.14.20
വിദ്യാധരകുലാധീശ ഇത്യദ്യൈവ സ ദേവരാഡ് .
തസ്യേന്ദ്രസ്യ കുലോത്പന്ന ഇതി വിദ്ധി യഥാസ്ഥിതമ് .. 21
തതോ ഹൃദയബീജസ്ഥപ്രാങ്മുഖ്യാഭ്യാസയോഗതഃ .
ബിസബാലനിവാസാദിവൃത്താന്തമനുഭൂതവാൻ .. 22
യഥൈഷ ശക്രഃ കഥിതസ്ത്രസരേണൂദരാസ്പദഃ .
ബിസബാലാസ്പദശ്ചൈതത്കുലജഃ കാന്തിമാനഥ .. 23
തഥാ ശതസഹസ്രാണി തത്രേതശ്ചാന്യതശ്ച ഖേ .
താദൃശവ്യവഹാരാണി സമതീതാനി സന്തി ച .. 24
വഹതീയമവിച്ഛിന്നാ ചിരായൈവം തരങ്ഗിണീ .
താവദൃശ്യസരിത്പ്രൗഢാ രൂഢാരൂഢേ ച തത്പദേ .. 25
ഇതി മായേയമാദീർഘാ പ്രസൃതാ പ്രത്യയോന്മുഖീ .
സത്യാവലോകമാത്രാതിവിലയൈകവിലാസിനീ .. 26
യതഃ കുതശ്ചിന്മായേയം യത്ര ക്വചന വാനഘ .
യഥാകഥചിത്സംപന്നമാത്രൈവ പരിദൃശ്യതേ .. 27
അഹംഭാവചമത്കാരമാത്രാദൃഷ്ടരിവാമ്ബുദാത് .
ജായതേ മിഹികേവാശു പ്രേക്ഷാമാത്രവിനാശിനീ .. 28

യേനായതാഭിമതദർശന+ദ്രഷ്ടൃ-ദൃശ്യ-
മുക്തസ്വഭാവ-മവഭാസനമാത്മതത്ത്വമ് .
സർവാർഥശൂന്യമത ഏവ ച ശൂന്യരൂപ-
മേകം ഖമാത്രമിവ മാത്രവികല്പമേവ .. 29

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണ പ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ വിദ്യാധരോ-പാഖ്യാനാന്തർ/
ഗതേന്ദ്രാ+ണ്വാ+ഖ്യാനേ സർഗ-സംകല്പ-യോരൈക്യ+പ്രതിപാദനം നാമ ചതുർദശഃ
സർഗഃ 14
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
13.12.2023